

**POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO - KRAJOZNAWCZE
ODDZIAŁ STOŁECZNY IM. ALEKSANDRA JANOWSKIEGO**

BIWAK

**BIULETYN KLUBU PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ
IM. ANIELI MICHAŁSKIEJ**

NR 22

WRZESIEŃ 2022

**W marcu 1946 roku reaktywowano
Oddział Warszawski Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego
im. Aleksandra Janowskiego.**

W latach 1946-1950 w warunkach zniszczonej, odbudowującej się Warszawy nastąpił stopniowy rozwój działalności Oddziału. Wzrastała liczba uczestników wycieczek i odczytów krajoznawczych, trwało szkolenie przewodników. Po zjednoczeniu PTK i PTT w 1950 roku na terenie Warszawy działało 11 Kół Ternowych PTTK z których w następstwie starań działaczy w roku 1953 powstał Oddział Warszawski PTTK im. Aleksandra Janowskiego¹ spadkobierca ruchu krajoznawczego na terenie Warszawy. W roku 1953 w ramach Oddziału Warszawskiego działały następujące sekcje:

Sekcja Turystyki Pieszej
Sekcja Turystyki Motorowej
Sekcja turystyki Górskiej i Narciarskiej
Sekcja Taternicka
Sekcja Turystyki Kajakowej
Sekcja Turystyki Żeglarskiej
Sekcja Turystyki Kolarskiej
Sekcja Fotograficzna

Według stanu na dzień 20.X.1953
Oddział Stołeczny liczył 13 800 członków.

¹ Oddziałowi Stołecznemu PTTK im. Aleksandra Janowskiego na przestrzeni lat kolejnymi decyzjami Władz Towarzystwa pięciokrotnie zmieniano nazwę: 1953 r. - Oddział Warszawski, 1955 r. - Oddział Stołeczny, 1971 r. - Oddział Stołeczny- Śródmieście, 1975 r. - Oddział Śródmieście, od 1999 r. – powróciła nazwa Oddział Stołeczny.

SIEDEMDZIESIĄT LAT PIESZYCH WĘDRÓWEK POD ZNAKIEM PTTK W ŚRODOWISKU WARSZAWSKIM POCZĄTKI - LATA 1952-1963

Zorganizowane wędrowki piesze mają wieloletnią tradycję sięgającą pierwszych lat XX wieku kiedy założyciele Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego powołali do życia Komisję Wycieczkową jako jedną z wyspecjalizowanych struktur Towarzystwa. Komisję Wycieczkową tworzyli wybitni krajoznawcy, należy tu wymienić Aleksandra Janowskiego, Kazimierza Kulwiecia, Mikołaja Wisznickiego, Kazimierza Rakowieckiego, Stanisława Lencewicza. To oni przez ponad trzydzieści lat od powstania PTK do wybuchu II wojny światowej uczyli krajoznawczego pieszego wędrowania po kraju.

W listopadzie 1945 roku reaktywowane po II wojnie światowej Polskie Towarzystwo Krajoznawcze utrzymując tradycję pieszego wędrowania powołało Komisję Turystyczno-Wycieczkową, ten kierunek działalności znalazł się w statucie połączonych w 1950 roku Towarzystw PTK i PTT w Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze.

W latach 1951-1954, przy pełnym poparciu ówczesnych władz stawiających na masowość we wszystkich dyscyplinach turystyki, turystyka piesza jako najtańsza i najłatwiej dostępna forma czynnego wypoczynku rozpoczyna swój intensywny rozwój.

Część wymienionych w tym tekście osób wiązała się z turystyką pieszą i PTTK na długie lata, i pozostała wierna tej pasji przez całe życie osiągając najwyższe godności w PTTK. Siedemdziesiąt lat temu 21 czerwca 1952 roku Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Turystycznego powołał Komisję Turystyki Pieszej.

Grono entuzjastów turystyki pieszej rozpoczęło konkretne działania znacznie wcześniej o czym świadczy fakt zatwierdzenia w tym samym dniu przez Prezydium ZG PTTK Regulamin OTP.

Nowo powstała Komisja przejęła inicjatywę w zakresie umasowienia turystyki pieszej i ustalała związane z tym kierunki działania. Założycielami Komisji byli zasłużeni wybitni krajoznawcy będący zarazem wytrwanymi piechurami. Należy tu przywołać nazwiska Adama Słomczyńskiego, Kazimierza Biskupskiego, Stanisława Gabryszewskiego, Wandy Bem, Aliny Pruszyńskiej Zdzisława Migurskiego, Jadwigi Czajki i Biruty Gerlach. Przytoczone nazwiska to pierwszy historyczny skład Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK² zwanej dalej skrótowo KTP ZG PTTK. Po powołaniu Komisji przystąpiono do tworzenia jej agend terenowych zwanych Okręgowymi Komisjami Turystyki Pieszej, a później Wojewódzkimi Komisjami Turystyki Pieszej. Wojewódzkie Komisje Turystyki Pieszej tworzyły na swoim terenie sieć komórek działających przy Oddziałach PTTK; początkowo zwano je Sekcjami Turystyki Pieszej następnie Oddziałowymi Komisjami Turystyki Pieszej.

² Pierwszym przewodniczącym KTP ZG był. prof. Kazimierz Biskupski po jego rezygnacji w styczniu 1954 r. funkcję przewodniczącej powierzono Alinie Pruszyńskiej, Stanisław Gabryszewski - Członek Honorowy PTTK(1977), Jadwiga Czajka PTP 275/I, Biruta Gerlach PTP nr 27/II, H/105 (1973)

Były one od początku i pozostają nadal komórkami organizacyjnymi właściwego terenowo Oddziału PTTK.

Do realizacji powyższych celów potrzebna była kompetentna kadra. W tym samym roku powstała funkcja Przodownika Turystyki Pieszej PTTK, niebawem opublikowano również Regulamin Odznaki Turystyki Pieszej

Pięćdziesiąt lat później w 2002 roku w związku jubileuszem 50-lecia KTP ZG Członek Honorowy PTTK Edward Jabłoński napisał - „*Jedną z pierwszych odznak ustanowionych przez PTTK (GOT funkcjonowała w PTT od 1935 roku) była Odznaka Turystyki Pieszej* „³.

Minęło kolejne dwadzieścia lat, dziś środowisko piechurów obchodzi potrójny jubileusz siedemdziesięciolecia Komisji Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK, siedemdziesięciolecia Odznak Turystyki Pieszej oraz siedemdziesięciolecia Przodowników Turystyki Pieszej. W rocznicę tamtych wydarzeń przypomnijmy sobie jak w Warszawie i jej okolicach krajoznawcy - entuzjaści pieszych wędrówek organizowali odpowiednie struktury i przystąpili do popularyzowania zorganizowanych form turystyki pieszej. Wspomnijmy przynajmniej niektóre pionierskie wycieczki i rajdy piesze. Przywołajmy nazwiska przynajmniej części tamtych działaczy a archiwalne fotografie przypomną sylwetki tamtych turystów, warto zwrócić uwagę na ich stroje i wyposażenie, charakterystyczne skafandry turystyczne, obuwie plecaki i nakrycia głowy.

1952

W latach 1952-53 na terenie całej Polski tworzone sieć komórek terenowych turystyki pieszej. Powołano wówczas grupę aktywu stanowiącą kadre instruktorską nazywaną od tego momentu Przodownikami Odznaki Turystyki Pieszej. W latach następnych ustalono ostatecznie obowiązującą po dziś dzień nazwę „PRZODOWNIK TURYSTYKI PIESZEJ PTTK”. Od początku tytuły i uprawnienia Przodowników Turystyki Pieszej nadawane były przez Komisję Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK z własnej inicjatywy lub na wnioski komórek terenowych. Przodownikami Turystyki Pieszej zostawali legitymujący się długoletnim stażem działacze PTTK, którzy z zamiłowaniem uprawiali piesze wędrowanie, często obok innych dyscyplin turystycznych. Pierwsze nadania uprawnień zarówno na teren całej Polski, jak i na poszczególne województwa nastąpiło w czerwcu 1952 roku.

Opublikowany przez KTP ZG PTTK komunikat z dnia 21 czerwca 1952 roku zawierał listę obejmującą 118 nazwisk pierwszych Przodowników Turystyki Pieszej PTTK podejmujących działalność w różnych regionach kraju. 32 Przodowników Turystyki Pieszej z tego grona rozpoczęło działalność w rejonie Warszawy i Mazowsza.

27 września 1952 roku odbyło się zebranie organizacyjne Sekcji Turystyki Pieszej Koła PTTK Nr 1⁴ przy ZG PTTK. Przewodniczącym Sekcji wybrany został Józef Ciota,

³ „PIĘDZIESIĄT LAT KOMISJI TURYSTYKI PIESZEJ ZG PTTK W WARSZAWIE 1952-2002,” Edward Jabłoński „ODZNAKA TURYSTYKI PIESZEJ ELEMENTEM TURYSTYKI PIESZEJ I KRAJOZNAWSTWA,” Praca zbiorowa, KTP ZG PTTK WARSZAWA 2002

zastępcami przewodniczącego - Konstanty Tynicki i Zdzisław Migurski, sekretarzem - Józef Bero, członkowie - Maria Cybulska, Mieczysław Podolski, Lucjan Turowski i Zygmunt Wieczorek.

Pierwszą dużą imprezą pieszą na terenie Mazowsza był I Okręgowy Rajd Pieszy PTTK który odbył się 12 października 1952 roku. Trasy rajdowe przebiegały przez piękne okolice Warki. Miejscem docelowym wędrówki i zakończenia rajdu była Warka. Nad Pilicą zapłonęło ognisko przy nim spotkali się uczestnicy rajdu. Dzielili się wrażeniami i otrzymali potwierdzenia przebytych tras w nowych, wydrukowanych we wrześniu 1952 r. *"KSIĄŻECZKACH WYCIECZEK PIESZYCH"*⁵ Organizatorem rajdu był Oddział Miejski PTTK w Warce któremu prezesował w tym czasie Wiktor Krawczyk. Współorganizatorem rajdu była z Sekcja Turystyki Pieszej Okręgu Warszawskiego PTTK.

1953

Dzień 29 stycznia 1953 roku w szczególny sposób zapisał się w historii warszawskich struktur organizacyjnych PTTK. Z inicjatywy Koła PTTK nr 1 odbyła się w tym dniu konferencja organizacyjna działaczy terenowych Kół PTTK nr 1. Koła nr 5 działającego na Saskiej Kępie oraz Koła nr 8 z Mokotowa. Celem spotkania było powołanie Oddziału Warszawskiego PTTK. Wśród tworzonych wtedy komórek oddziału znalazła się Sekcja Turystyki Pieszej która przeszła z Koła PTTK nr 1 (jedyna w tym czasie sekcja piesza na terenie Warszawy). Przewodniczącym Sekcji Turystyki Pieszej Oddziału Warszawskiego PTTK został Edmund Mieroszewicz⁶.

Od tego momentu datuje się nieprzerwana działalność po dzień dzisiejszy Komisji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK.

Wiosną, 23 marca 1953 r. odbyło się zebranie organizacyjne Sekcji Turystyki Pieszej Oddziału Warszawskiego PTTK⁷. Zebranie prowadził Edmund Mieroszewicz. Ustalono, że funkcję wice przewodniczącego obejmie Zdzisław Migurski a sekretarza Roman Rymkiewicz.

W dniu 22 lipca 1953 r. miało miejsce ważne dla Warszawy wydarzenie, oddano mieszkańcom stolicy odbudowane z guzów Stare Miasto. Dzień ten miał również niezwykle ważne znaczenie dla PTTK w Warszawie. Po latach Edmund Mieroszewicz napisał

⁴ Koło PTTK nr 1 powołane 7 lutego 1951 r. i było pierwszym Kołem PTTK w Warszawie. Działo jako jednostka organizacyjna Okręgu Warszawskiego PTTK z siedzibą przy ul. Senatorskiej w Warszawie. Pierwszym prezesem Koła nr 1 był Julian Łaskiewicz.

⁵ We wrześniu 1952 r. ukazała się wydrukowana na zamówienie Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK *"KSIĄŻECZKA WYCIECZEK PIESZYCH"*. Książeczkę wydano w nakładzie 10.000 egzemplarzy. N Książeczki OTP w cenie 3 złotych za sztukę były do nabycia na terenie całego kraju w biurach Okręgów i Oddziałów PTTK

⁶ Edmund Mieroszewicz - PTP nr 203/I, H 53, przewodniczący KTP ZG PTTK w latach 1958-1960, Honorowy Prezes Oddziału Stołecznego im. Aleksandra Janowskiego, Członek Honorowy PTTK (1987).

⁷ W dalszej części tekstu słowa Sekcja Turystyki Pieszej zastępuje skrót STP.

„Wielkim dniem Oddziału Warszawskiego PTTK był 22 lipca 1953 r. Istniały dwa powody do radości – pierwszy to oddanie mieszkańcom stolicy starego miasta, odtworzonego z gruzów i popiołów, oraz drugi - przekazanie Oddziałowi samodzielny lokalu przy Rynku Starego Miasta 23.”

Przekazanie tego lokalu na potrzeby PTTK odbyło się uroczysto z udziałem najwyższych władz państwowych. Przez następne dziesięciolecia Klub Turysty PTTK na Rynku Starego Miasta odegrał doniosłą rolę w życiu społeczności turystów i krajoznawców stolicy. Lokal ten był miejscem wielu różnorodnych, roboczych i uroczystych spotkań Kół, Klubów i Komisji. Był również świątkiem wielu wydarzeń które przeszły do historii warszawskiego PTTK. Temat ten jest godny oddzielnego opracowania.

Przed lokalem PTTK na Rynku Starego Miasta. Fot. Kronika Oddziału Stołecznego PTTK.

W sierpniu 1953 r Sekcja Turystyki Pieszej Oddziału Warszawskiego PTTK rozpoczęła wydawanie **„Kalendarzyka wycieczek pieszych”**. W wydanym techniką powielaczową „Kalendarzyku” znalazły się propozycje wycieczek pieszych na wrzesień. Zapowiedziano wydawanie „Kalendarzyka” w następnych miesiącach. Broszura ta odegrała niezwykle ważną rolę w popularyzacji turystyki pieszej wśród mieszkańców Warszawy i okolic. Po nawiązaniu kontaktów z redakcjami stołecznych gazet bezpłatne anonsy o wycieczkach pieszych PTTK ukazywały się w gazetach takich jak „Życie Warszawy”, „Express Wieczorny” i „Słowo Powszechne” oraz przez pewien czas w tygodniku „Stolica”. Przez kilka dziesięcioleci w Oddziale Stołecznym wydawano dwa kalendarzyki, Staromiejskiego Koła Terenowego i Koła Terenowego „Śródmieście”. Wydawnictwo to ukazuje co miesiąc nieprzerwanie od 1953 r., aktualnie pod tytułem „Kalendarzyk

wycieczek pieszych” Koła Terenowego PTTK” Śródmieście”. Obecnie bezpłatne anonsy prasowe o wycieczkach pieszych PTTK ze względów komercyjnych stały się nierealne.

Przez pola i lasy Mazowsza
Fot. Adam Czarnowski .

W dniu 13 sierpnia 1953 r. turyści piesi z różnych stron Polski zjechali na Warmię i Mazury by wziąć udział w **I Ogólnopolskim Turystycznym Rajdzie Pieszym PTTK. "Szlakiem Kopernika"**. Była to pierwsza masowa impreza ogólnopolska pod patronatem KTP ZG PTTK. Rajd organizowała grupa działaczy z Okręgowej Komisji Turystyki Pieszej w Olsztynie Organizatorzy przygotowali siedem tras pieszych długości od 80 do 85 km. Wśród piechurów reprezentujących Warszawę drużyna z Oddziału Stołecznego PTTK zajęła pierwsze miejsce w kategorii specjalnej dla drużyn kobiecych.

Fot.Kronika Oddziału Stołecznego PTTK.

W popularnym tygodniku TURYSTA wydawanym przez ZG TTK znalazł się reportaż z Rajdu, odnotowano tam jako ciekawostkę, że najmłodszym uczestnikiem imprezy był 23 miesięczny Stasio Radkowski z Warszawy który całą trasę przebył w wózeczku pod opieką rodziców.

Na czele drużyny kobiecej z numerem startowym Janina Klimkiewicz.

Fot. Kronika Oddziału Stołecznego PTTK.

Plakat rajdowy

Pierwsza wycieczka „kalendarzykowa” odbyła się 6 września 1953 r. W Puszczy Białej z Rybienka do Dalekiego na trasie o długości 26 km. grupę złożoną z 14 turystów prowadził Tomasz Chłudziński z opaską PTTK na rękawie. Drugi od prawej Stanisław Romaszkan. Wycieczka ta dała początek tysiącom wycieczek pieszych „kalendarzykowych” prowadzonych i organizowanych przez działaczy z Oddziału Stołecznego.

Fot. Janusz Żmudziński.

Lato 1954 r wycieczkę kalendarzykową prowadzi Zdzisław Migurski.

Fot. Adam Czarnowski.

W niedzielę 20 września 1953 r. odbyła się kolejna wycieczka piesza tym razem w okolicach Warszawy na trasie Raszyn - Suchy Las - Pęcice - Komorów - Podkowa Leśna.

8 listopada 1953 odbył się **II Okręgowy Rajd Pieszy** „Szlakami Zwycięstw”. Organizatorzy z Komisji Turystyki Pieszej Okręgu Warszawskiego PTTK i Sekcji Turystyki Pieszej Oddziału Warszawskiego PTTK przygotowali trzy trasy: 1- Otwock –Warszawa, 2- Jabłonna –Młociny, 3 - Konstancin –Wilanów. W rajdzie uczestniczyło 340 . Miejszem oficjalnego rajdu była sala Związku Nauczycielstwa Polskiego przy ul. Smulikowskiego w Warszawie.

Fot. J. A. Grzędzielski

1954

1 maja 1954 r. duża reprezentacja turystów z Oddziału Warszawskiego PTTK uczestniczyła w przemarszu ulicami Warszawy. Wyróżniali się piechurzy w skafandrach niosąc emblemat PTTK i okazałą planszę Odznaki Turystyki Pieszej oraz rozstawiony na drewnianym podeście namiot. Zdjęcia wykonano w chwili wkraczania na Most Poniatowskiego, w tle widoczne ruiny domów na Powiślu. W grupie niosącej namiot z emblematem PTTK na Stanisław Romaszkan. Celem tego wystąpienia było propagowanie turystyki. Na czele kolumny turystów maszeruje prezes Zarządu Oddziału Stołecznego PTTK - Alina Pruszyńska.

Fot.Kronika Oddziału Stołecznego PPTK.

Fot. Kronika Oddziału Stołecznego PPTK.

Fot. Kronika Oddziału Stołecznego PTTK.

Dokumentację fotograficzną tego wydarzenia zawdzięczamy Kolegom z Sekcji Fotograficznej Oddziału Stołecznego PTTK. W centrum Adam Czarnowski obok z placakiem Tadeusz Maczubski.

Schronisko PTTK Kampinosie W dniach 1-2 maja 1954 r. Sekcja Turystyki Pieszej zorganizowała wycieczkę do Puszczy Kampinoskiej.

Kampinosie Schronisko PTTK w Kampinosie . Poczłówka

Wędrowano na trasie: Leszno - Zamczysko - Kampinos - Granica - Brochów. Grupę piechurów prowadził Janusz Żmudziński. Trasę dwudniowej wycieczki podzielono na dwa etapy. Nocowano w schronisku PTTK w Kampinosie. Schronisko mieściło się w klasycystycznym dworze z początku XIX w., w czasie powstania styczniowego 1863 r. dwór był siedzibą sztabu Zygmunta Padlewskiego. W 1933 r. w siedemdziesiątą rocznicę Powstania Styczniowego w ścianę dworu wmurowano tablicę pamiątkową ufundowaną przez Oddział PTK w Sochaczewie.

Schronisko PTTK w Kampinosie przez wiele lat było ważnym punktem wypadowym na teren Puszczy Kampinoskiej i bazą noclegową szczególnie cenną dla mieszkańców Warszawy uprawiających turystykę pieszą. Obecnie obiekt ten znajduje się w rękach prywatnych i zwiedzanie dworu jest niestety niemożliwe.

Kilka tygodni później 23 maja 1954 r. odbył się **III Okręgowy Warszawski Rajd Pieszy**. Trasy wiodły przez atrakcyjne krajoznawczo tereny Mazowsza Płockiego. Rajd miał charakter „gwiazdzisty”, wszystkie trasy spotykały się w Płocku. Dużą atrakcją dla turystów była podróż z Warszawy do Płocka z statkiem żeglugi wiślanej. Na punkty startowe drużyny rozwożono samochodami ciężarowymi. Po zakończeniu rajdu rozśpiewani uczestnicy powracali do Warszawy tym samym statkiem. Rajd organizowała Sekcja Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK. Kierownikiem imprezy był Edmund Mieroszewicz.

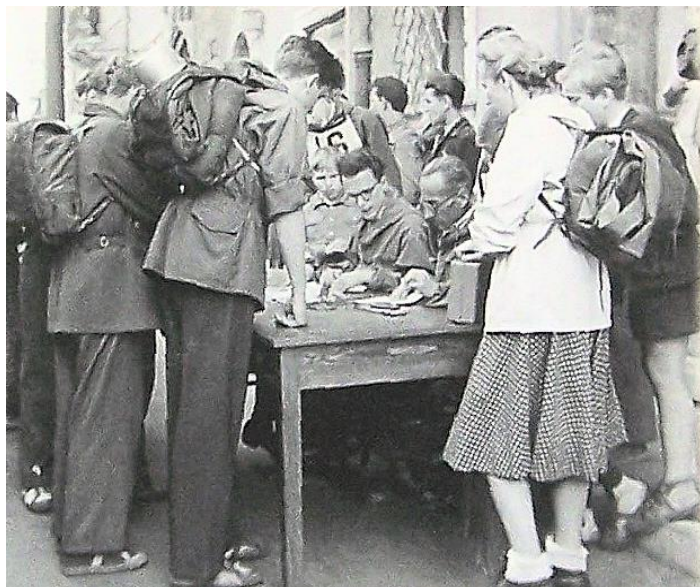

Odprawę kierowników drużyn na pokładzie statku prowadzi Edmund Mieroszwicz,
Fot. Tadeusz Maczubski.

Wyjazd na punkty startowe. Fot. Tadeusz Maczubski.

I Rajd Nocny w Puszczy Kampinoskiej odbył się w dniach 12-13 czerwca 1954 r. Była to pierwsza nocna impreza turystyczna PTTK na terenach Puszczy i pierwsza w Warszawie impreza na orientację. Turystów odprawiano przed siedzibą PTTK na Rynku Starego Miasta i samochodami ciężarowymi rozwożona na punkty startowe w Kazuniu i Lesznie. Zadaniem turystów było przejście wyznaczonej trasy z mapą i kompasem do wsi Truskawka. W rajdzie uczestniczyło 167 osób. Sędzią był Stanisław Romaszkan a kwatermistrzem Zbigniew Justowski. Organizatorem imprezy była Sekcja Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK pod przewodnictwem Edmunda Mieroszewicza.

Odprawę drużyn prowadzą Stanisław Romaszkan i Janusz Żmudziński.

Zakończenie rajdu .Fot. Tadeusz Maczubski

W dniach 26 -27 czerwca 1954 r.odbyła się **Wycieczka szkoleniowa** na zakończenie pierwszego kursu przewodników społecznych w Góry Świętokrzyskie zorganizowana przez Sekcję Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK. W wycieczce uczestniczyło 22 absolwentów kursu. Grupę prowadził Edmund Mieroszewicz. Absolwenci kursu otrzymali uprawnienia do prowadzenia społecznie wycieczek pieszych ogłaszanych popularnych „Kalendarzykach” wydawanych przez Sekcję Pieszą Oddziału Stołecznego PTTK.

Fot. Adam Czarnowski

Fot. Adam Czarnowski

W dniach 5-8 sierpnia 1954 r. drużyna wystawiona przez Oddział Stołeczny PTTK brała udział w **II Ogólnopolskim Rajdzie Pieszym** na Pomorzu Zachodnim. Wędrowano na trasie wiodącej przez malownicze i atrakcyjne krajoznawczo rejony województw szczecińskiego i koszalińskiego. Wszystkie trasy zbiegały się w Szczecinie. Regulamin imprezy zawierał informację, że uczestnicy kończący rajd zdobędą **BRAZOWĄ ODZNAKĘ TURYSTYKI PIESZEJ**. Turyści wyruszyli na trasy w 159 drużynach. Około 80% uczestników stanowiła młodzież. Rajd ukończyło 1038 osób.

W nocy z 3/4 października 1954 r. odbył się **I Rajd „Świetlików”** w Puszczy Kampinoskiej. Trasy rajdu pokonywano nocą maszerując odcinkami dzielącymi punkty kontrolne na których sędziowie wskazywali kierunki marszu do następnego punktu. Metą rajdu była wieś Sieraków. Imprezę organizowały wspólnie Sekcja Turystyki Gorskiej i Sekcja Narciarska Oddziału Stołecznego PTTK. Inicjatorami i kierownikami rajdu byli Edward Wertel i Adam Czarnowski. Rajd „Świetlików” zyskał dużą popularność w środowisku turystów Warszawy. Organizowany był na podobnych zasadach w różnych regionach i na długie lata wszedł do kalendarza imprez Oddziału Stołecznego PTTK.

Zwycięska drużyna I Rajdu „Świetlików”. Fot. Tadeusz Maczubski

Jubileusz Mieczysława Orłowicza. W poniedziałek 18 października 1954 r. w Sali Konferencyjnej ZG PTTK zorganizowano uroczyste spotkanie z okazji jubileuszu 50-lecia działalności turystycznej Mieczysława Orłowicza. Jubilat otrzymał w prezencie od grupy zaprzyjaźnionych turystów nowy fez- jego ulubione nakrycie głowy i plecak.

Fot. Tadeusz Maczubski

1955

28 lutego 1955 r. odbyło się zebranie Sekcji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK w trakcie którego wybrani nowy zarząd. Przewodniczącym Sekcji został Janusz Żmudziński. Wice przewodniczącymi zostali Józef Boguszewski i Tomasz Chludziński.

8 maja 1955 r. odbyła się wycieczka piesza prowadzona przez Mieczysława Orłowicza związana z jubileuszem 50 - lecia jego działalności krajoznawczo - turystycznej. Jubilat poprowadził piechurów z Pomiechówku, brzegiem Wkry przez Kosewko, Szczypiorno, Goławice. Leśnymi drogami i lasami powrócono do Pomiechówka. Jubileuszową wycieczkę zorganizowała Sekcja Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK.

. Fot. Tadeusz Maczubski

W dniach 14-15 maja 1955 r. na terenie Puszczy Kampinoskiej odbył **I Rajd Pieszy Księgarzy**. Imprezę zorganizowało Zakładowe Koło PTTK przy Centralnym Zarządzie Księgarstwa. Inicjatorem i kierownikiem imprezy był Stefan Sosnowski⁸. Rajdy piesze księgarzy były kontynuowane w następnych latach.

W dniach 21-22 maja 1955 r. odbył się **I Rajd Pieszy w Puszczy Białej**. Zadaniem uczestników było przebycie jednej z czterech tras rajdu przy pomocy mapy i kompasu. W Rajdzie uczestniczyło 300 osób w tym liczne drużyny akademickie. Pierwszą nagrodę zdobyła drużyna studentów SGPiS występująca pod nazwą „Muchomory” przystrojona w kropkowane kapelusze. Rajd zorganizowała Sekcja Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK pod kierownictwem Edmunda Mieroszewicza.

Drużyna „Muchomory” Fot. Tadeusz Maczubski

23 czerwca 1955 r. Sekcja Turystyki Pieszej zorganizowała na terenie Puszczy Białej rajd pod hasłem „**Szukamy przewodnika**”. Drużyny turystyczne wyposażone w kompasy za pomocą podanych współrzędnych: 21° 36' 15" długości wschodniej od Greenwich oraz 15° 36' 12" szerokości północnej, miały odszukać miejsce pobytu przewodnika ukrytego na wysokim brzegu Bugu w pobliżu ujścia Liwca.

⁸ Stefan Sosnowski (1922-1994) Członek Honorowy PTTK, działacz PTT, PTK i PTTK. Prezes Klubu Turystycznego PTTK Księgarzy. Wieloletni członek Zarządu Oddziału Stołecznego PTTK, prezes Harcerskiego „Wyga”, Komendant Ośrodka Turystyki i **Krajoznawstwa** Chorągwi Warszawskiej ZHP, inicjator Warszawskich Dni turystyki, autor przewodników i poradników turystycznych. Przewodnik Turystyki Pieszej 304/I, 128/H, Przewodnik Turystyki Górskiej, Instruktor Krajoznawstwa Polski.

Fot. Kronika Oddziału Stołecznego PTTK

W dniu 24-25 września 1955 r. odbył się **II Rajd Pieszy Oddziału Stołecznego PTTK**. Trzy trasy prowadziły leśnymi drogami do wsi Mienia położonej w okolicach Mińska Mazowieckiego. W imprezie wzięło udział 300 osób. Organizatorem była Sekcja Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK im. Kierownikiem imprezy był Janusz Żmudziński.

II Rajd Pieszy w okolicach Mieni Fot. Adam Czarnowski

10 października 1955 r. powołano Komisję Turystyki Pieszej w Oddziale Stołecznym PTTK. Przewodniczącym Komisji wybrany został Janusz Żmudziński jego zastępcą został Jerzy Beuth.

*W październiku 1955 r. zostało utworzone **Staromiejskie Koło Terenowe PTTK**⁹ na bazie Sekcji Turystyki Pieszej Oddziału Warszawskiego PTTK działającej od 27 września 1952 r. i kultywowało jej tradycje. Koło Staromiejskie z siedzibą w Klubie Turysty PTTK przy Rynku Starego Miasta 23. Turystyka piesza była główną formą działalności Koła. Przez kilkanaście lat wydawano własne miesięczne kalendarzyki wycieczek, organizowano również cykliczne imprezy piesze np. „Wiosenny Szaszłyk”, „Ognisko Staromiejskie”, „Kolorowe liście”.*

1956

15 stycznia 1956 r. odbyła się wycieczka piesza pod hasłem „**Turyści w pogoni za lisem**”. Była to zabawna gra terenowa rozegrana w pozostałościach dawnej Puszczy Mariańskiej. Ze stacji PKP Radziwiłłów startowały drużyny wykonując szereg określonych w regulaminie zadań. Pomysłodawcą imprezy i organizatorem czuwającym nad jej przebiegiem był Zbigniew Justowski z Sekcji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK.

23 stycznia 1956 r. odbyło się zebranie organizacyjne w Staromiejskim Kole Terenowym PTTK. Efektem spotkania było powołanie Sekcji Turystyki Pieszej. Przewodniczącym sekcji grupującej turystów pieszych Koła Staromiejskiego został wybrany Tomasz Chłudziński, zastępcami Stanisław Romaszkan i Krzysztof Rutkowski

W dniach 26 -27 maja 1956 r. odbył **Międzyokręgowy Rajd Pieszy PTTK** zorganizowany wspólnie przez Komisję Turystyki Pieszej Okręgu Warszawskiego i Komisję Turystyki Pieszej Okręgu Łódzkiego. Meta rajdu znajdowała się w Skierniewicach.

⁹ Nie zachował się protokół z zebrania inauguracyjnego Staromiejskie Koło Terenowe PTTK, przyjęto że nastąpiło to około 10 października 1955 r.. Od 26 października 1987 r. Staromiejskie Koło Terenowe nosiło imię Mariusza Zaruskiego.

Letnia wycieczka piesza nad Świdrem.

fot. Adam Czarnowski.

W dniach 11-12 sierpnia 1956 r. w Puszczy Białej odbył się **I Zlot Turystów Stolicy**. Zlot był imprezą masową przeznaczoną głównie dla turystów z Kół Zakładowych PTTK.

Rajd pieszy był jedną z imprez składowych zlotu, były jeszcze trasy kolarskie i motorowe. Organizatorem Zlotu był Oddział Stołeczny PTTK im. Aleksandra Janowskiego.

W dniach 2-3 września 1956 r. w lasach Celestynowskich odbył się „**Złaz Pieszych Wędrowników**” czyli **III Rajd Świetlików**. Nowa nazwa popularnej imprezy pieszej nie przyjęła się i Rajd Świetlików pod starą nazwą przez wiele kolejnych lat gromadził liczne grono stałych uczestników.

15 grudnia 1956 r. powstał **Harcerski Klub Turystyczny PTTK „Wyga”** realizujący w kolejnych dekadach pod kierownictwem Stefana Sosnowskiego wiele rajdów pieszych w większości poświęconych tematyce historycznej.

1957

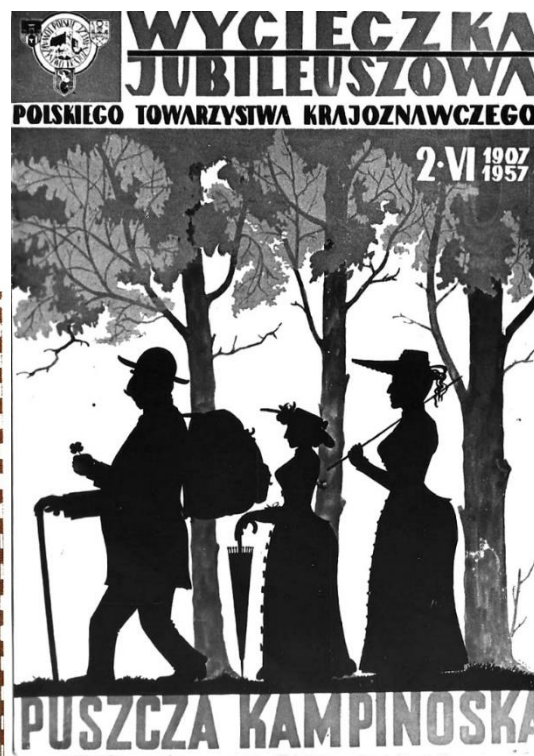
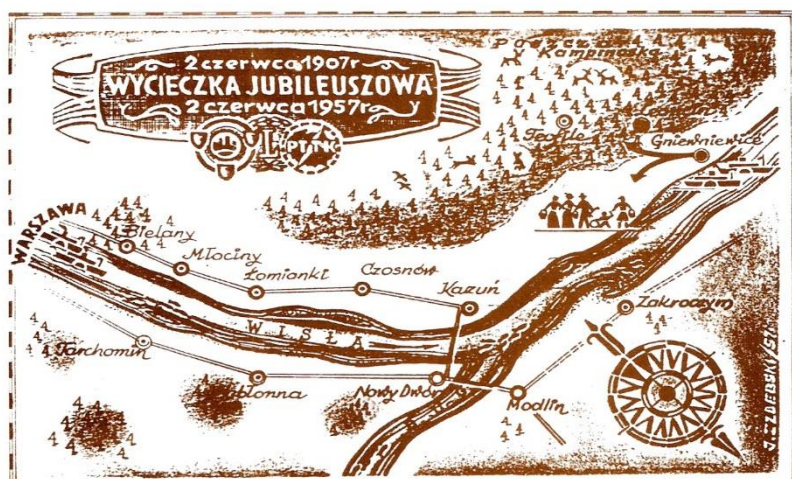
11 lutego 1957 r. podczas II Walnego Zebrania Sekcji Turystyki Pieszej Koła Staromiejskiego PTTK wybrano nowy zarząd sekcji w następującym składzie: Danuta Bińkowska- przewodnicząca, wiceprzewodniczący - Elżbieta Modzelewska i Krzysztof Rutkowski, sekretarz - Tadeusz Plebanek, członkowie – Mieczysław Bekierski, Roman Chorąży, Tadeusz Kazimirski, Walery Lucjan Przyborowski.

8 marca 1957 r. na spotkaniu turystów pieszych zwołanym z inicjatywy Tadeusza Kazimirskiego w kawiarni Domu Turysty przy ul. Krakowskie Przedmieście 4/6 powstał „**Klub Włóczęgów**” jako wyspecjalizowana w turystyce pieszej jednostka organizacyjna Oddziału Stołecznego PTTK. Prezesem klubu został wybrany Tadeusz Kazimirski.

Klub Włóczęgów. Fot. Kronika Oddziału Stołecznego PTTK

Ważnym wydarzeniem w historii warszawskiego PTTK był dzień 2 czerwca 1957 r. Odbyła się wówczas **I Wycieczka Jubileuszowa** - zorganizowana dokładnie w pięćdziesiątą rocznicę pierwszej zbiorowej wycieczki Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego do Puszczy Kampinoskiej prowadzonej przez Aleksandra Janowskiego i Kazimierza Kulwiecia. Organizację Wycieczki Jubileuszowej ZG PTTK powierzył zespołowi w składzie: Józef Kołodziejczyk, Adam Słomczyński i Michał Terlak wspomaganym przez Marię Palle, Lidie Michajłow, Wojciecha Militza, Antoniego Zduniaka i Mirosława Waszkiewicza. Celem wycieczki była polana obok wsi Stara Dąbrowa. Podobnie jak pół wieku temu turyści przyплыли z Warszawy statkiem wiślany „Traugutt”. Z przystani w Leoncinie starsi uczestnicy ruszyli furmankami w kierunku Puszczy Kampinoskiej. Większość prowadzona przez Józefa Kołodziejczyka ruszyła pieszo. Na „historycznej” polanie oczekiwały namioty rozstawione przez młodzież z Oddziału Staromiejskiego PTTK pod wodzą Danuty Bińkowskiej. Do zebranych około 400 turystów przemówił wiceprezes ZG PTTK Stefan Jarosz. Przemówił również Edmund Mioszecz. Honorowymi gośćmi byli -uczestnicy historycznej wycieczki z 1907 r. Antoni Ojrzyński z Warszawy, Bolesław Osiecki z Kętrzyna, Konstanty Rackiewicz z Katowic i Józef Kołodziejczyk, który zabrał głos w imieniu weteranów. Obecny był również Mieczysław Orłowicz. O historycznych wydarzeniach związanych z Puszcą Kampinoską opowiedział prof. Stanisław Herbst. Nawiązując do tradycji wydano okolicznościową pocztówkę, broszurę z opisem pierwszej wycieczki oraz schematyczną mapkę Puszczy Kampinoskiej.

Imprezę zorganizowano przy znacznym udziale organizacyjnym Oddziału Stołecznego PTTK.

11 lipca 1957 r w salce Domu Turysty PTTK przy ul. Krakowskie Przedmieście 4/6. zebrała się czternastoosobowa grupa entuzjastów wędrówek pieszych. Zebrani powołali **Klub Pieszy „Słoneczny”**. Prezesem klubu wybrano Emilię Wiediger.

Założek Klubu związany jest ze Studium Krajoznawczym zorganizowanym na początku 1957 r. przez PTTK i Towarzystwo Wiedzy Powszechnej pod kierownictwem Edmunda Mieroszewicza. Klub Pieszy Słoneczny obchodził w b.r. 65 rocznicę działalności. Klub jest jedną z najstarszych jednostek organizacyjnych Oddziału Stołecznego PTTK. Od wielu lat prezesem Klubu jest Leszek Białkowski - Członek Honorowy PTTK. Klub Pieszy Słoneczny ma znaczne zasługi w popularyzacji turystyki wśród najmłodszych turystów Warszawy.¹⁰

Wiosna 1958 r. Biwak piechurów. Fot. Adam Czarnowski.

Jesienią, w dniu 25 października 1957 r. powstało **Koło Terenowe „Śródmieście”**. Pierwszym prezesem Koła był Jan Martynkin. Specyfiką Koła były i są nadal wycieczki piesze ogłaszane w wydawanym co miesiąc od 65 lat kalendarzyku. Koło działa nadal i organizuje co roku około 200 wycieczek pieszych.

1958

W dniach 12-13 maja 1958 r. na terenie Puszczy Kampinoskiej odbył się **IV Rajd Księgarzy**. Impreza ta cieszy się popularnością wśród turystów pieszych Warszawy wykraczając znacznie poza środowisko księgarzy. Kierownikiem rajdu był podobnie jak w latach poprzednich był jego inicjator Stefan Sosnowski.

¹⁰ Klub Pieszy Słoneczny jako pierwszy w Warszawie kilkuletnie inicjował cykle wycieczek pieszych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży były to „10 000 małych kroczków” od 1962 r, „Wędrowki małych turystów” od 1969 r.

VI Ogólnopolski Rajd Pieszy odbył się na terenie Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego w dniach 9-22 lipca 1958 roku. Uczestnikom zaproponowano trasy 14 dniowe, 10 dniowe 8 dniowe. W imprezie tej uczestniczyło 175 turystów pieszych. Po zakończeniu VI Ogólnopolskiego Rajdu Pieszego turyści piesi wzięli udział w **Ogólnopolskim Zlocie Turystów** w Augustowie, który odbywał się w dniach 20-22 lipca 1958 roku. Na trzydniowych trasach pieszych Zlotu zarejestrowano łącznie 339 piechurów. Poza piechurami w Zlocie uczestniczyli rowerzyści, turyści zmotoryzowani oraz wodniacy. Największa ilość uczestników Zlotu i Rajdu przybyła z województwa warszawskiego. Komendantem Zlotu był Stanisław Gabryszewski.

Interesanci w biurze Oddziału Stołecznego PTTK przy ul .Parkingowej.
Fot. Adam Czarnowski.

1959

22-23 czerwca 1959 r. w lasach garwolińskich zaroilo się od turystów pieszych. Powodem ich tak licznej obecności był **I Rajd Świętojański**. Imprezę zorganizowało Koło Terenowe PTTK „Śródmieście” z Oddziału Stołecznego PTTK. Rajd cieszył się popularnością wśród mieszkańców stolicy i dużą frekwencją. Przez wiele Rajd Świętojański był stałą pozycją czerwcowego kalendarza imprez Oddziału Stołecznego PTTK.

W dniach 12-13 września 1959 r. w Świdrach Małych odbył się **I Zlot Turystów Warszawskich**. Organizatorem nowej imprezy turystycznej był Oddział PTTK „Śródmieście”. Inicjatorem i komendantem Zlotu grupującego turystów uprawiających różne rodzaje turystyki był Sylwester Tomaszewski, na zdjęciu pierwszy z prawej.

Fot. Tadeusz Maczubski.

W Sprawozdaniu Oddziału Stołecznego PTTK za 1959 r. odnotowano rosnącą aktywność Sekcji Pieszych w Kołach Zakładowych. Na koniec grudnia działało 198 Kół Zakładowych PTTK, istniało w nich 76 czynnych Sekcji Turystyki Pieszej, które zorganizowały własnymi siłami 311 wycieczek pieszych dla 2479 turystów z Kół Zakładowych. PTTK.

1960

28 lutego 1960 r. odbył się **Zlot „Olszynka Grochowska”** zorganizowany przez Harcerski Klub Turystyczny PTTK „Wyga” dla uczczenia bohaterów Powstania Listopadowego. Komendantem imprezy był Stefan Sosnowski. Zlot ten powtórzono dziewięciokrotnie w następnych latach.

10 -11 września 1960 r. odbył się **II Zlot Turystów Warszawskich** po raz drugi zlokalizowany w Świdrach Małych. Rajd pieszy był jednym z elementów tej łączącej różne rodzaje turystyki imprezy. Odbyły się tam również rajd kolarski i spływ kajakowy. Komendantem Zlotu był Stefan Sosnowski.

Fot. Kronika Oddziału Stołecznego PTTK

III Ogólnopolski Zlot Przewodników Turystyki Pieszej z inicjatywy KTP ZG PTTK zorganizowano w dniach 14-15 października 1960 r. w Warszawie. Zlot połączono z Krajową Naradą Aktywu Pieszego, w trakcie której podsumowano dotychczasową działalność KTP ZG PTTK dokonano również wyborów nowego składu Komisji. Przewodniczącym został wybrany Adam Słomczyński, vice - przewodniczącymi zostali Wanda Bem i Bronisław Turoń. Funkcję sekretarza powierzono Henrykowi Tomkiewiczowi. W skład Prezydium weszli ponadto: Biruta Gerlach, Józefa Hunek, Mieczysław Duralski, Bohdan Kurowski, Marceli Najder, Stanisław Romaszkan, Janusz Umiński i Andrzej Wróbel. Ustalono, że w skład Plenum KTP ZG wchodzi 17 Przewodniczących Okręgowych Komisji Turystyki Pieszej oraz Przedstawiciel Komisji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego.(Oddział Stołeczny PTTK funkcjonował na Okręgu).

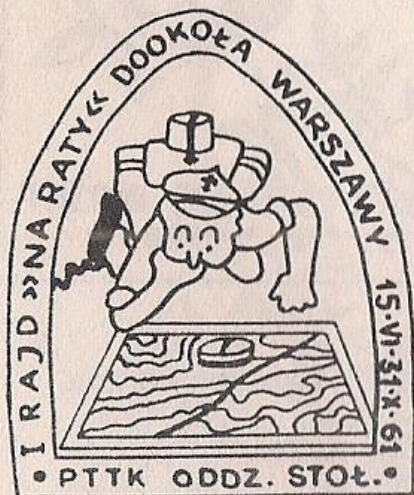
W 1960 r. **Referat Weryfikacji Odznak Turystyki Pieszej** pracujący pod kierownictwem Anieli Michalskiej przyznał łącznie 740 odznak w różnych stopniach.

1961

13 stycznia 1961 r. Zarząd Oddziału Stołecznego PTTK powołał Oddziałową Komisję Turystyki Pieszej w następującym składzie: Przewodniczący - Edmund Mieroszewicz, Vice przewodniczący - Józef Boguszewski, Jan Zambrzycki, Sekretarz – Emilia Wiediger, Kierownik Referatu Weryfikacji OTP Aniela Michalska, Członkowie – Mirosław Szumski, Maria Ziółkowska, Edmund Żegliński. Ustalono stałe dyżury Referatu Weryfikacji OTP w każdy piątek w godz. 17.00-19.00.Referat prowadzi również weryfikacje Odznaki Turystycznej Ziem Zachodnich (OTZZ).

Kierująca Referatem Weryfikacji OTP Aniela Michalska zgromadziła obszerny zestaw map i przewodników turystycznych tworząc w ten sposób poradnię dla turystów pieszych projektujących własne wycieczki i eskapady terenowe. Opiniowano tam zgodnie z Regulaminem OTP projekty indywidualnie opracowanych tras na Duże OTP.

Od 15 czerwca do 31 października 1961 r. trwał **I Rajd na raty dookoła Warszawy**. Była to nowa propozycja Oddziałowej Komisji Turystyki Pieszej dla mieszkańców Warszawy. W imprezie tej wzięło udział Łącznie 86 osób.

<p>Komisja Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego organizuje w dniach 15.VI.1961 - 30.IX.1961</p> <p>I RAJD PIESZY "NA RATY" DOOKOŁA WARSZAWY</p> <p>Uczestników obowiązuje odbycie w dowolnych terminach w okresie od 15.VI do 30.IX.1961 5 niedzielnych wycieczek</p> <p>Udział w rajdzie biorą drużyny 3 - 6 osobowe. Każdy uczestnik po odbyciu 5 wycieczek otrzymuje odznakę rajdową, a drużyny - dyplom. Przebyte kilometry zostaną zaliczone do OTP. Koszt uczestnictwa - 10 zł od osoby.</p> <p>Informacje, wydawanie regulaminów rajdu i kart zgłoszeń - w siedzibie biura Oddziału Stołecznego PTTK przy ul. Świętokrzyskiej 32 w godzinach 8,30 - 18, w soboty od 8,30 - 15,30.</p>	
--	--

II Ogólnopolski Wysokokwalifikowany Rajd Pieszy. W dniach 1- 4 czerwca 1961 r. drużyna złożona z przedstawicieli Komisji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK wzięła udział w II Ogólnopolskim Wysokokwalifikowanym Rajdzie Pieszym (OWRP) na terenie Roztocza. Organizatorem imprezy na zlecenie KTP ZG PTTK była Okręgowa Komisja Turystyki Pieszej w Lublinie. Impreza wpisana została do kalendarza w ogólnokrajowych obchodów milenijnych. Trasy rajdowe wiodły przez najciekawsze krajoznawczo miejsca tego regionu i zbiegały się w Zwierzyńcu. Na zakończenie imprezy w dniu 4 czerwca rozegrano zawody na orientację w których drużyna Komisji Pieszej Oddziału Stołecznego zajęła-I miejsce. W II OWRP uczestniczyło 150 turystów z różnych stron kraju oraz drużyny turystów z ZSRR i NRD.

W dniach 9-10 września 1961 r. odbył się po raz trzeci **Złot Turystów Warszawskich** tym razem w **Zalesiu Górnym**. Oprócz piechurów wzięli udział rowerzyści i turyści zmotoryzowani. Piechurzy stawili się najliczniej, Oddziałowa Komisja Turystyki Pieszej przygotowała dla nich osiem tras biorących początek w Głoskowie, Złotokłosie, Ustanówku, Baniosze, Chojnowie, Skolimowie, Żabieńcu i Piasecznie. Ponad 800 turystów nocowano w miasteczku złożonym z kilkuset barwnych namiotów. W niedzielny poranek rozegrano zawody na orientację, były również różnorodne konkursy i pokazy sprzętu.

IV Ogólnopolski Zlot Przodowników Turystyki Pieszej odbył się na terenie Ziemi Lubuskiej. W dniach 6-8 października 1961 roku w Lubniewicach zebrali się uczestnicy Zlotu reprezentujący różne regiony oraz członkowie KTP ZG PTTK. Podobnie jak w latach poprzednich imprezie towarzyszyło zebranie plenarne KTP ZG PTTK. Środowisko warszawskie reprezentowali :Edmund Mieroszewicz, Sylwester Tomaszewski, Józef Boguszewski i Marceli Najder.

I Rajd „Palmiry”. W dzień Zaduszny 2 listopada 1961 r. odbyła się wycieczka pierwsza na trasie: Izabelin - Pociecha - Krzyż Jerzyków - Cmentarz w Palmirach. Organizatorem tego przedsięwzięcia było Koło Terenowe PTTK „Mazowsze” - jednostka organizacyjna Okręgu Mazowieckiego PTTK. Inicjatorami wycieczki byli: ks. Tadeusz Uszyński ¹¹, Józef Piątkowski, Krystyna Serwaczak i Piotr Berłowski. Celem imprezy było uczczenie pamięci Polaków pomordowanych przez Niemców w masowych egzekucjach w latach 1939 - 1942 w Palmirach w Puszczy Kampinoskiej. W trakcie wędrówki zrodził się pomysł organizowania podobnej imprezy turystycznej w kolejnych latach. Wydarzenie to nazwane I Rajd „Palmiry” dało początek nowej imprezie która z czasem stała się Zlotem o zasięgu okręgowym i ogólnopolskim. Obecnie impreza ta kontynuowana jest pod nazwa pod nazwą **Centralny Zlot Młodzieży Palmiry**. Organizatorem Zlotu do 1975 r. był Okręg Mazowiecki PTTK. W następnych latach rolę organizatora przejął Oddział Żoliborski PTTK. Aktualnie organizatorem imprezy jest powołany w tym celu Komitet Organizacyjny Centralnego Zlot Młodzieży Palmiry przy ZG PTTK

Dużą aktywność i związane z nią osiągnięcia odnotował w 1961 r. **„Klub Włóczęgów”** kierowany przez prezesa -Tadeusza Kazimirskiego i v-prezesów J. Białobrzeskiego i R. Bogusławskiego. Pojęcie sezonu turystycznego dla członków tego klubu nie istniało. Wędrowali cały rok niemal w każdych warunkach. W 1961 r. odbyli 81 wycieczek w tym 3 wycieczki trzydniowe z udziałem 1064 uczestników którzy przeszli 1710 km. głównie w okolicach Warszawy. Klub prowadził ożywioną działalność towarzyską organizując 50 spotkań z odczytami, pokazem filmowym w tym jedno spotkanie w kampinoskim schronisku PTTK. Na koniec roku klub skupiał 66 członków

Drugą szczególnie aktywną jednostką w zakresie turystyki pieszej był **Klub „Słoneczny”** działający pod kierownictwem Wandy Frankowskiej, Emilii Wiediger i w Dutkowskiej. Klub zorganizował w 1961r. 15 wycieczek pieszych w tym dwie półtoradniowe. W wycieczkach tych uczestniczyło łącznie 415 osób zorganizowano ponadto 23 zebrania towarzyskie 1 pokaz filmów krajoznawczych. Były również wspólne wizyty w teatrach i kinach. Z końcem roku w Klubie znajdowało się 25 członków, posiadających OTP – złotą - 12 osób, srebrną – 7 osób, brązową – 6 osób.

1962

*31 marca zorganizowano w Warszawie naradę aktywu turystyki pieszej PTTK. W naradzie uczestniczyło 60 osób. Po dyskusji nad stanem turystyki w Warszawie i na Mazowszu. Następnie wybrano **Komisję Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK** w następującym składzie: przewodniczący - Edmund Mieroszewicz, zastępcy przewodniczącego*

¹¹ Ks. prał. dr płk Tadeusz Uszyński (1929-2001) Rektor kościoła akademickiego św. Anny w Warszawie w latach 1966-1984. Proboszcz parafii św. Andrzeja Apostoła na ulicy Chłodnej w Warszawie, Duszpasterz Weteranów Kawalerii i Artylerii Konnej. Przodownik Turystyki Pieszej nr 480/I, Honorowy PTP nr 42.

- Janusz Białobrzegi, Jerzy Rydułtowski, Emilia Wiediger, sekretarz - Ewa Machowska, członkowie - Aniela Michalska, Andrzej Śliwiński, Edmund Żegliński.

II Rajd Pieszy „NA RATY” DOKOŁA WARSZAWY trwał od 20 maja do 31 października 1962 r. Na wspólne wędrowanie zapraszały rozklejona na ulicach stolicy plakaty. W czternastu wycieczkach (ratach) rajdowych uczestniczyło 66 uczestników. Przygotowano dla nich pamiątkowe dyplomy.

Polskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze
ODDZIAŁ STOŁECZNY
KOMISJA TURYSTYKI PIESZEJ

organizuje
w dniach 20. V. 1962 - 31. X. 1962

II RAJD PIESZY „NA RATY”
DOKOŁA WARSZAWY

Uczestników obowiązuje odbycie w okresie od 20.V.1962 do 30.X.1962 minimum 5 wycieczek wybranych z poniżej podanych tras lub tras ustalonych dowolnie przez uczestników:

I. WOKÓŁ WARSZAWY.

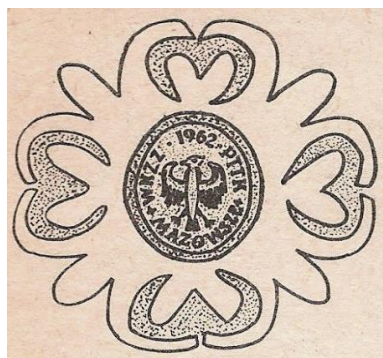
1. Wesoła — Stara Miłosna — Wągrowna — Faleńca.
2. Konstancin — Chopów — Piaseczno.
3. Komorów — Nadarzyn — Podkowa Leśna.
4. Dziekanów — Szeraków — Izabelin — Bobice.
5. Nieporęt — Dąbkowizna — Struga Warszawska.

II. DOLINAMI RZEK.

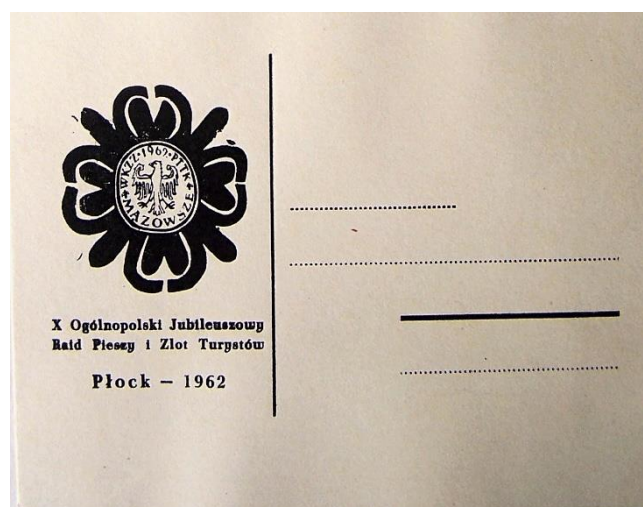
1. Jeziorna — Obory — Słomczyn Brzeskie — Góra Kalwaria.
2. Modlin — Pomiechówek — Debe — Zegrze.
3. Ciekosyn — Goławice — Kosewka — Pomiechówek.
4. Urle — Nadkole — Kmieńczyk — Rybińsko.
5. Rawka - Grabie - Prochowy Młynek - Grabskie Budy - Rawka.

21 czerwca 1962 r. rozpoczął się w Płocku **X Jubileuszowy Ogólnopolski Rajd Pieszy „Mazowsze 1962”** organizowany przez KTP ZG przy szczególnie aktywnym udziale Komisji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK i Klubu Słonecznego. Kierownikiem Rajdu był Edmund Mieroszewicz – przewodniczący KTP ZG PTTK - jednocześnie prezes Klubu Słonecznego. Ponieważ rok 1962 został ogłoszony rokiem Tysiąclecia Państwa Polskiego imprezie nadano uroczysty charakter z udziałem przedstawicieli władz państwowych i władz PTTK. Dużym utrudnieniem dla organizatorów były niespodziewane silne deszcze. Sytuacja ta spowodowała konieczność zmiany przygotowanego uprzednio miejsca na miasteczko namiotowe. W imprezie uczestniczyli turyści zmotoryzowani, kolarze, kajakarze i żeglarze, zaobserwowano zdecydowaną przewagę turystów pieszych. Impreza trwała do 24 czerwca. Z okazji tego wydarzenia Oddział Stołeczny PTTK wspólnie z Okręgiem Mazowieckim PTTK wydały „Przewodnik po najpiękniejszych trasach Mazowsza”¹². Wydano również okolicznościowe karty pocztowe.

¹² „Przewodnik po najpiękniejszych trasach Mazowsza”. Tomasz Chłudziński, Wojciech Lucas, Janusz Żmudziński. Wydawca PTTK Warszawa 1962. Nakład 3000 egzemplarzy.

Projekt znaczka rajdowego

Oklicznościowe karty pocztowe

Potwierdzenie punktów zdobytych na OTP.

21 czerwca 1962 miasteczko namiotowe X Jubileuszowego Ogólnopolskiego Rajdu Pieszego w Płocku

Fot. Witold Masiak.

14 września 1962 r. odbył się kolejny **IV Zlot Turystów Warszawskich**. Zlot był nietypowy gdyż miejsce docelowe zlokalizowana na terenie Warszawy. Miasteczko namiotowe rozstawiono na stadionie Skry przy ul. Wawelskiej. Zlot przebiegał pod hasłem „Witamy V Kongres Związków Zawodowych”. Zlot wspólnie z Oddziałem Stołecznym organizowała Centralna Rada Związkową Zawodowych z tego powodu na znaczku znalazł się napis Centralny Zlot WKZZ – PTTK. Komendantem Zlotu był Sylwester Tomaszewski.

W podsumowaniu roku 1962 **Komisja Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego** stwierdziła zorganizowanie przez jednostki organizacyjne Oddziału 61 rajdów i zlotów pieszych w których uczestniczyło łącznie 12 839 osób.

Referat Weryfikacji OTP przyznał 130 popularnych, 129 brązowych, 41 srebrnych i 12 złotych. Łącznie 317 OTP różnych stopni. Niezależnie od tego weryfikowano Odznaki Turystyczne Ziemi Zachodnich.

1963

21 stycznia 1963 r. **Zlot Turystów w Zaborowie Leśnym**. Rok dziesięciolecia Oddziału Stołecznego przypadł w setną rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego 1863 r. Z tego powodu rozpoczęto rok Zlotem w Zaborowie Leśnym. Zlot Turystów zorganizowano staraniem Komisji Krajoznawczej i Komisji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK. W Zlocie uczestniczyło ponad 2000 turystów i okolicznej ludności. Turyści uczestnicy Zlotu oddali hołd poległym powstańcom 1863 r., złożyli liczne wieńce i wiązanki kwiatów na leśnej mogile powstańczej, oraz wysłuchali opowieści znanego literata Stanisława Strumph – Wojtkiewicza

W roku setnej rocznicy Powstania Styczniowego, 21 kwietnia 1963 r. w Puszczy Kampinoskiej zgromadziło się ponad 2 000 turystów w większości piechurów. „**Złaz przy mogile Powstańców 1863**” poległych 14 maja 1873 r w bitwie pod Budą Zaborowską był oddaniem należnego hołdu spoczywającym tam 72 młodym powstańcom. Organizatorami tej imprezy był Oddział Stołeczny PTTK wspólnie z Okręgiem Mazowieckim PTTK.

zlot turystów

W ZABOROWIE LEŚNYM

21.1.1963

w setną rocznicę Powstania Styczniowego odbył się w Zaborowie Leśnym Zlot Turystów zorganizowany staraniem Komisji Krajoznawczej i Komisji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego. W zlocie uczestniczyło ponad 2000 turystów i okolicznej ludności. Turyści uczestnicy Zlotu oddali hołd poległym powstańcom 1863 r, złożyli liczne wieńce i wiazańki kwiatów na leśnej mogile powstańczej, oraz wysłuchali opowieści znanego literata Strumph-Wojtkiewicza o bohaterskich dziejach powstańczych i pieśni patryjotycznych w wykonaniu Chóru Staromiejskiego PTTK. Rójno było w tym dniu na szlakach Puszczy Kampinoskiej.

Fot. Kronika Oddziału Stołecznego PTTK.

W dniach 14-15 września 1963 r. w Zalesiu Górnym odbył się **V Zlot Turystów Warszawskich**. Spotkali się, piechurzy motorowcy, kolarze i kajakarze. Atrakcją ogniska były występy drużyn harcerskich, Chóru Staromiejskiego PTTK¹³ oraz drużyn rajdowych. Następnego dnia odbył się wielobój kolarski, marsze na orientację, pokaz nurkowania i konkurs krajoznawczy. Zlot zgromadził ponad 2 000 turystów z Kół Zakładowych PTTK stolicy. Komendantem imprezy był Edmund Mieroszewicz.

¹³ Chór Staromiejski PTTK zorganizowany w październiku 1962 r. w Klubie Turysty przy Rynku Starego Miasta działał pod kierownictwem artystycznym Włodzimierza Puchnowskiego i organizacyjnym Emilii Wiediger. Chór cieszył się dużą popularnością, wystąpił min. 29 stycznia 1962 r. w Sali Naczelnej Organizacji Technicznej (NOT) z okazji dziesięciolecia Oddziału Stołecznego PTTK.

Rejestracja uczestników na macie rajdu pieszego

Fot. Tadeusz Maczubski

Komisja ocenia estetykę obozowisk, z aparatem fotograficznym Józef Boguszewski.

Fot. Tadeusz Maczubski.

Spotkanie działaczy Oddziału Stołecznego z władzami PTTK. Od lewej Zofia Goszczyńska, Jerzy Przędziecki - vice prezes ZG PTTK, Tadeusz Blejarski, Jan Stankiewicz, Józef Boguszewski, NN.

Zarząd Oddział Stołecznego PTTK w związku z dziesiątą rocznicą powołania Oddziału Warszawskiego PTTK podjął decyzję o wydaniu **Honorowej Odznaki 10-lecia Oddziału Stołecznego PTTK**¹⁴. Wręczenie pierwszych Honorowych Odznak 10-lecia Oddziału Stołecznego PTTK odbyło się w szczególnie uroczystej oprawie 29 stycznia 1963 r. w Sali Domu Technika Naczelnej Organizacji Technicznej (NOT).

Wśród osób odznaczonych Honorową Oznaką 10-lecia Oddziału Stołecznego PTTK znalazła się liczna grupa Przewodników Turystyki Pieszej, część nazwisk z tej grupy wymieniono w przedstawionym tekście. Odznaczono również Kluby i Koła zasłużone w propagowaniu pieszego wędrowania i popularyzacji Odznak Turystyki Pieszej.

Fot. Zbiory autora

¹⁴ 29 stycznia 1953 r. odbyła konferencja organizacyjna działaczy trzech terenowych Kół PTTK, Koła nr 1 przy Zarządzie Głównym PTTK, Koła PTTK nr 5. działającego na Mokotowie, oraz Koła PTTK nr 8. działającego na terenie Żoliborza. Powołano wówczas Oddział Warszawski PTTK. Prezesem Zarządu wybrano Jerzego Zakrzewskiego, skarbnikiem został Witold Masiak a sekretarzem Stanisław Gabryszewski

Fot. Adam Czarnowski

Źródła:

„Zbiór rocznic w układzie kalendarzowym”. Wybór zdarzeń i opracowanie tekstu Tadeusz Bartyś. Wyd. Oddział Śródmieście PTTK im. Aleksandra Janowskiego. Staromiejskie Koło Terenowe Warszawa 1981

„Z kart historii Oddziału Śródmieście PTTK im. Aleksandra Janowskiego w Warszawie 1953-1963”. Wydano okazji 50 - lecia Oddziału Stołecznego PTTK przy współpracy z Centralną Biblioteką PTTK. Warszawa 2003

Protokoły Komisji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK, lata 1953-1963.

Biuletyn informacyjny Oddziału Stołecznego PTTK „Wisła” nr 4/1961, nr 8/1962

BIWAK

**BIULETYN KLUBU PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ
IM. ANIELI MICHAŁSKIEJ**

NR 22 WRZESIEŃ 2022

Fotografia na okładce z Kroniki Oddziału Stołecznego PTTK

Redakcja Krzysztof Zaráński

Opracowanie graficzne Włodzimierz Majdewicz